

Przewodnik: Zapewnienie edukacji eksternistycznej ukraińskim dzieciom w Polsce

Instrukcja na podstawie zebranych
najlepszych praktyk

Czerwiec 2022

Cel dokumentu i znaczenie proponowanego rozwiązania

Cel dokumentu

- Celem dokumentu jest pełnienie funkcji **przewodnika** dla instytucji zainteresowanych utworzeniem **ukraińskich szkół tymczasowych w Polsce**.
- Niniejszy dokument został przygotowany w oparciu o publicznie dostępne dane **oraz o doświadczenia Warszawskiej Szkoły Ukraińskiej: SzkoUA** w tworzeniu przestrzeni do edukacji eksternistycznej dla ukraińskich dzieci w Polsce.
- Niniejszy przewodnik **zawiera uzasadnienie proponowanego rozwiązania i praktyczne pytania**, na które należy odpowiedzieć, aby zorganizować tymczasową szkołę ukraińską.

Znaczenie zapewnienia edukacji eksternistycznej ukraińskim dzieciom na miejscu w Polsce

- Obecnie w Polsce przebywa **ok. 1,4 mln uchodźców**¹. Około 41% z nich to dzieci (**około 570 tys.**). Oczekuje się, że około 0,3-0,5 miliona uchodźców, w tym około 150 tys. dzieci, pozostanie w Polsce po ustabilizowaniu się sytuacji w Ukrainie lub po zakończeniu wojny. Około 70% uchodźców planuje powrót do kraju.
- Polskie Ministerstwo Edukacji daje ukraińskim dzieciom możliwość zapisu do szkół z edukacją w ramach polskiego programu nauczania. Rozwiązanie to odpowiada głównie na potrzeby tych, którzy planują pozostać w Polsce na dłużej lub na stałe (ok. ¼ dzieci).
- Opisane rozwiązanie w postaci szkół tymczasowych w ramach edukacji eksternistycznej ma na celu **zapewnienie dzieciom stabilnego środowiska szkolnego, uwolnienie czasu dla rodziców na pracę**, stworzenie miejsc pracy dla ukraińskich nauczycieli w Polsce i wspieranie procesu powrotu uchodźców do Ukrainy po ustabilizowaniu się sytuacji.

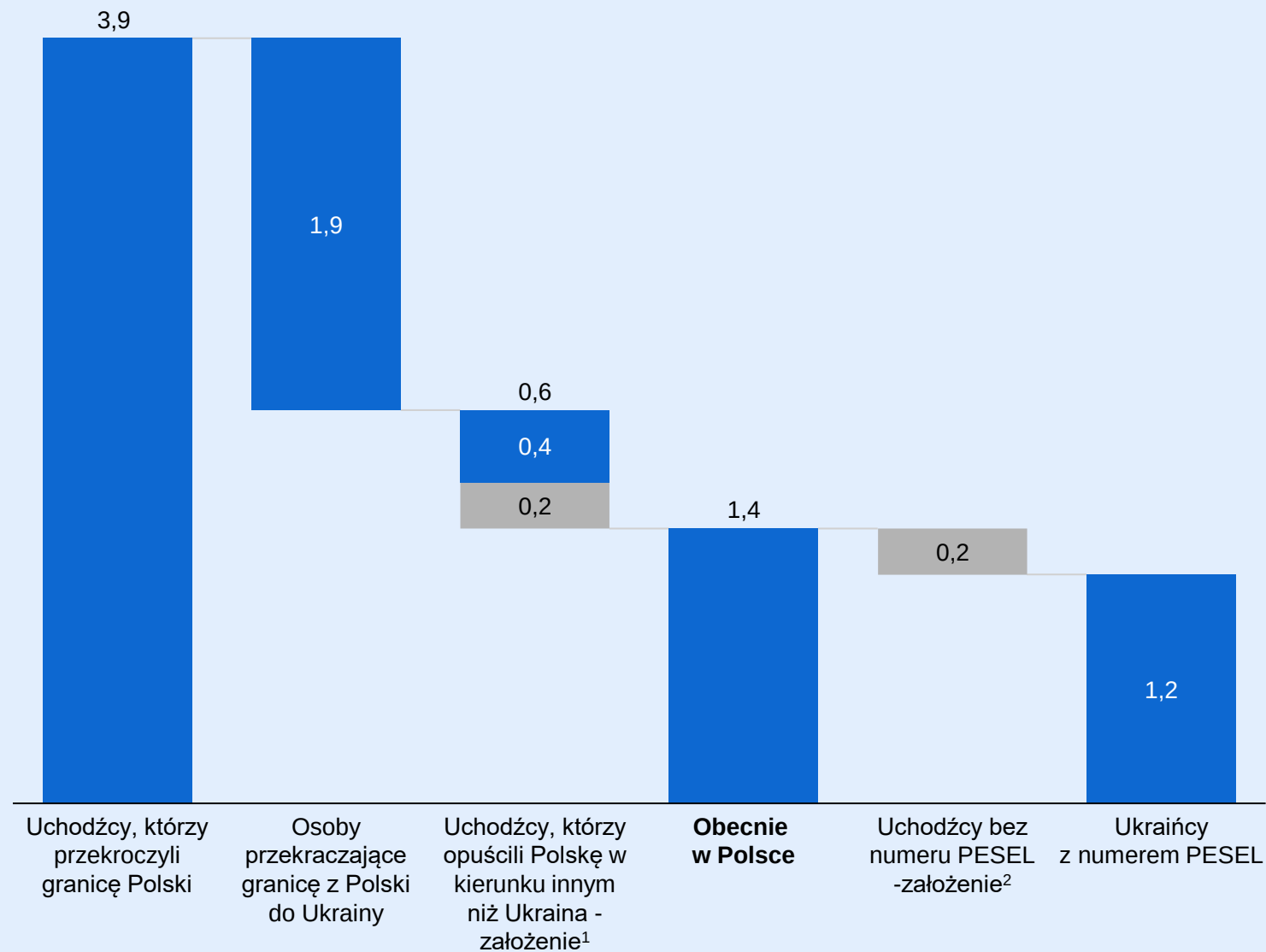
1. W całym dokumencie odnosimy się do sytuacji uchodźców - osób z Ukrainy, które przyjechały do Polski w związku z wybuchem wojny. Nie dotyczy to Ukraińców, którzy przebywali w Polsce przed wybuchem wojny (głównie migrantów ekonomicznych).

STAN NA 05.06.2022

Szacujemy, że obecnie w Polsce przebywa około 1,4 mln uchodźców z Ukrainy³

1. Scenariusz minimalny: Zakładając, że minimum 50% ukraińskich uchodźców w Niemczech pochodzi z Polski | Wysokie prawdopodobieństwo, że liczba ta jest wyższa (wyższy odsetek uchodźców w Niemczech pochodzących z Polski, wysoki odsetek uchodźców ukraińskich w krajach, które nie graniczą z Ukrainą a przybyłych z Polski)
2. Założenie: 50% różnicy między przepływami uchodźców netto na granicy PL - UA pomniejszone o liczbę uchodźców, którzy uciekli dalej na zachód oraz o liczbę uchodźców zarejestrowanych w PESEL
3. Minimum 1,2 mln ludności zarejestrowanej w PESEL i maksymalnie 1,6 mln, w tym ludność bez PESEL. Najbardziej prawdopodobny scenariusz zakłada obecnie w Polsce około 1,4 mln uchodźców

Źródło: Straż Graniczna, dane dot. rejestracji PESEL z dane.gov, Reuters - Uchodźcy Ukraińcy w Niemczech

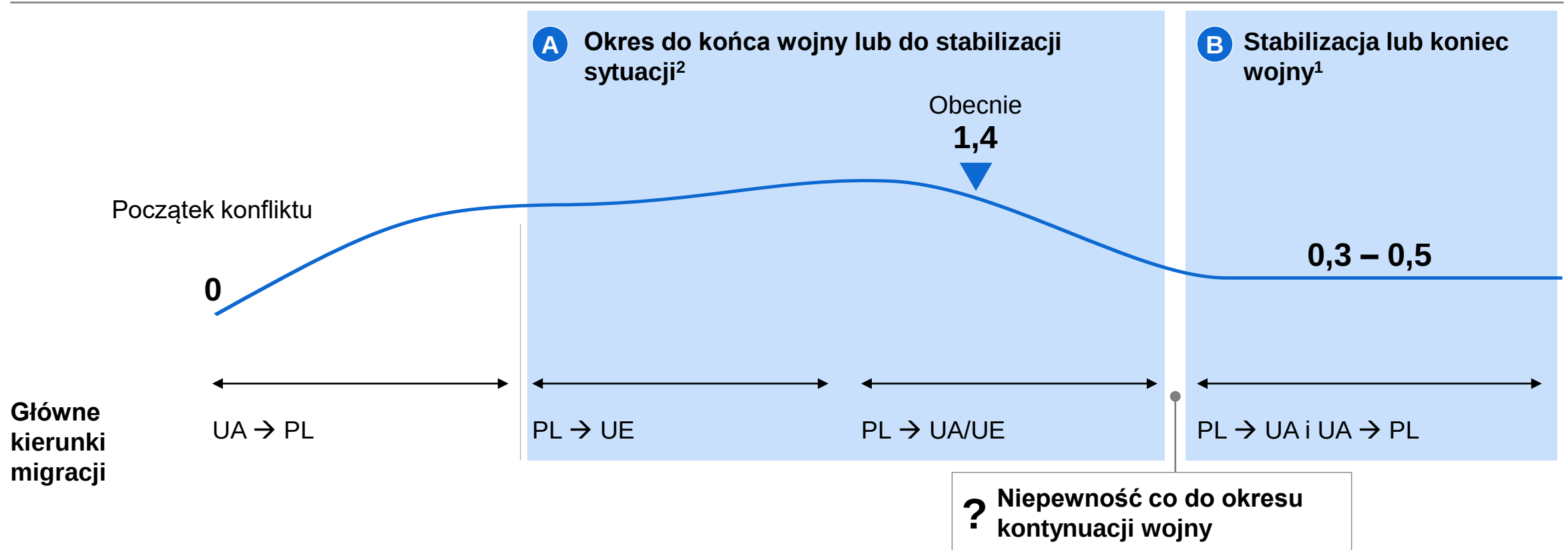

Liczba uchodźców w Polsce nieznacznie spada w ostatnich tygodniach i osiągnie ok. 0,3-0,5 mln w trakcie stabilizacji lub po zakończeniu wojny

WYKRES ILUSTRACYJNY

Pogłębiona analiza na następnej stronie

Liczba uchodźców w Polsce w czasie – perspektywa długoterminowa, mln

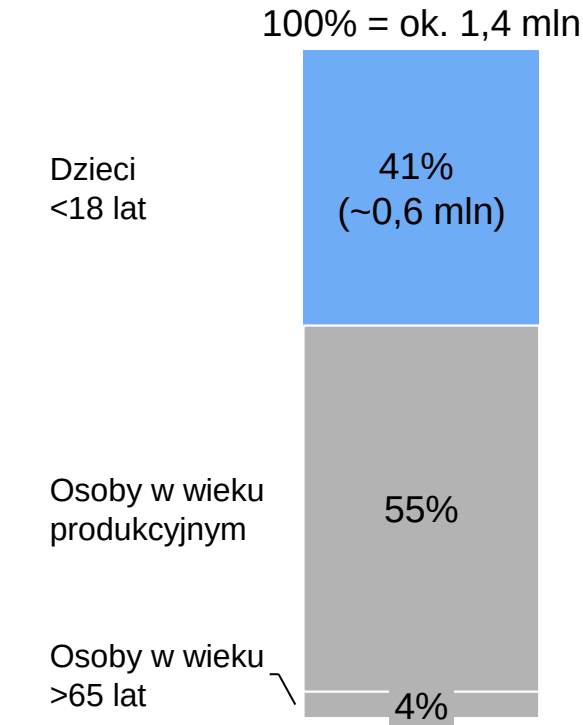

1. Zakładane otwarcie możliwości opuszczenia Ukrainy przez mężczyzn w wieku poborowym
2. Dzienny ruch na granicy PL - UA dowodzi odpływu uchodźców z Polski na poziomie 7-10 tys. uchodźców dziennie i ok. 2 tys. uchodźców ukraińskich przybywających do Niemiec dziennie (17.05), głównie z Polski

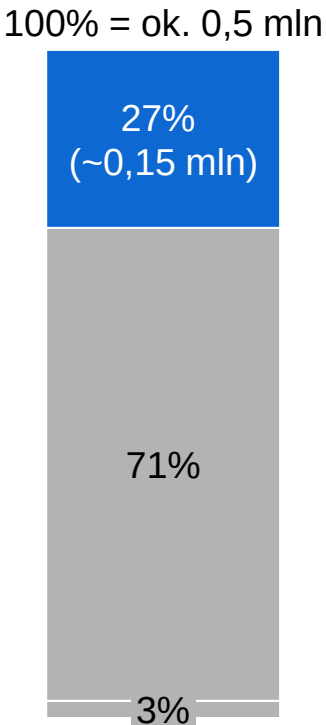
Obecnie w Polsce jest około 600 tys. dzieci uchodźców i oczekuje się, że po zakończeniu wojny lub w trakcie stabilizacji pozostanie ich ok. 150 tysięcy

UWAGA: ZAŁOŻENIA DOTYCZĄ STRUKTURY WIEKOWEJ POPULACJI, KTÓRA NIE POSIADA NUMERU PESEL¹

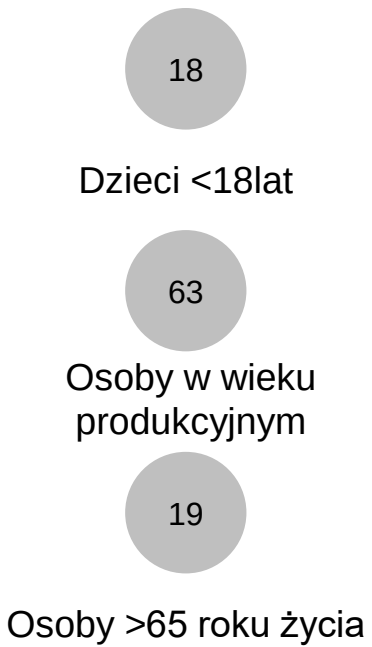
A Obecnie, do końca wojny lub stabilizacji sytuacji¹, % populacji

B Stabilizacja lub koniec wojny² % populacji

Aktualna struktura demograficzna w Polsce¹, % populacji

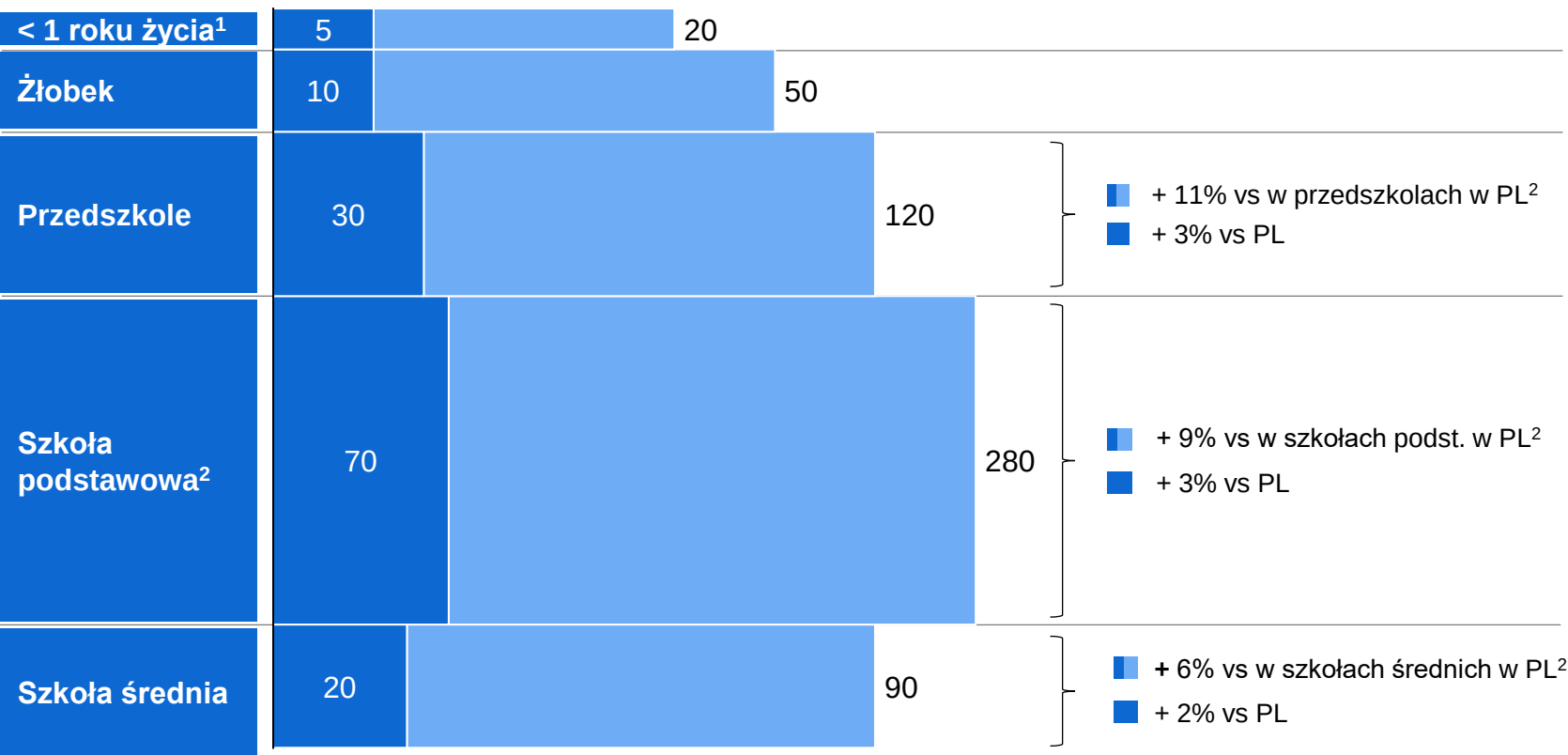

1. Zakładając 1,4 mln uchodźców w Polsce, udział kategorii wiekowych opiera się na strukturze demograficznej w rejestrze PESEL dla populacji PESEL oraz na strukturze demograficznej nowo zapisanych do PESEL dla populacji bez PESEL-u
2. Odsetek uchodźców decydujących się na pobyt w Polsce na podstawie ARC Rynek i Opinia | Do modelowania przyjęto przemieszczanie się mężczyzn w wieku poborowym przez granicę w celu ponownego dołączenia do rodzin.
3. Dane GUS na rok 2021

Około 500 tys. dzieci w wieku 3-17 lat, z czego ponad połowa w wieku 7-14 lat (szkoła podstawowa)

UWAGA: ZAŁOŻENIA DOTYCZĄ STRUKTURY WIEKOWEJ POPULACJI, KTÓRA NIE POSIADA NUMERU PESEL¹

Struktura wszystkich ukraińskich dzieci według wieku szkolnego (niezależnie od statusu zapisu do szkoły) – **porównanie okresu w trakcie i po zakończeniu wojny**, tys.

1. Tylko ~ 5k zarejestrowanych ukraińskich dzieci poniżej 1 roku życia; wyższa liczba pokazuje oczekiwaną liczbę dzieci <1 r.ż. w Polsce kierunkowo w oparciu o strukturę demograficzną w Ukrainie
2. Obowiązek szkolny w Polsce dotyczy również dzieci, które nie posiadają obywatelstwa polskiego, niezależnie od statusu prawnego rodziców - obowiązek ukończenia szkoły podstawowej z limitem 18 roku życia

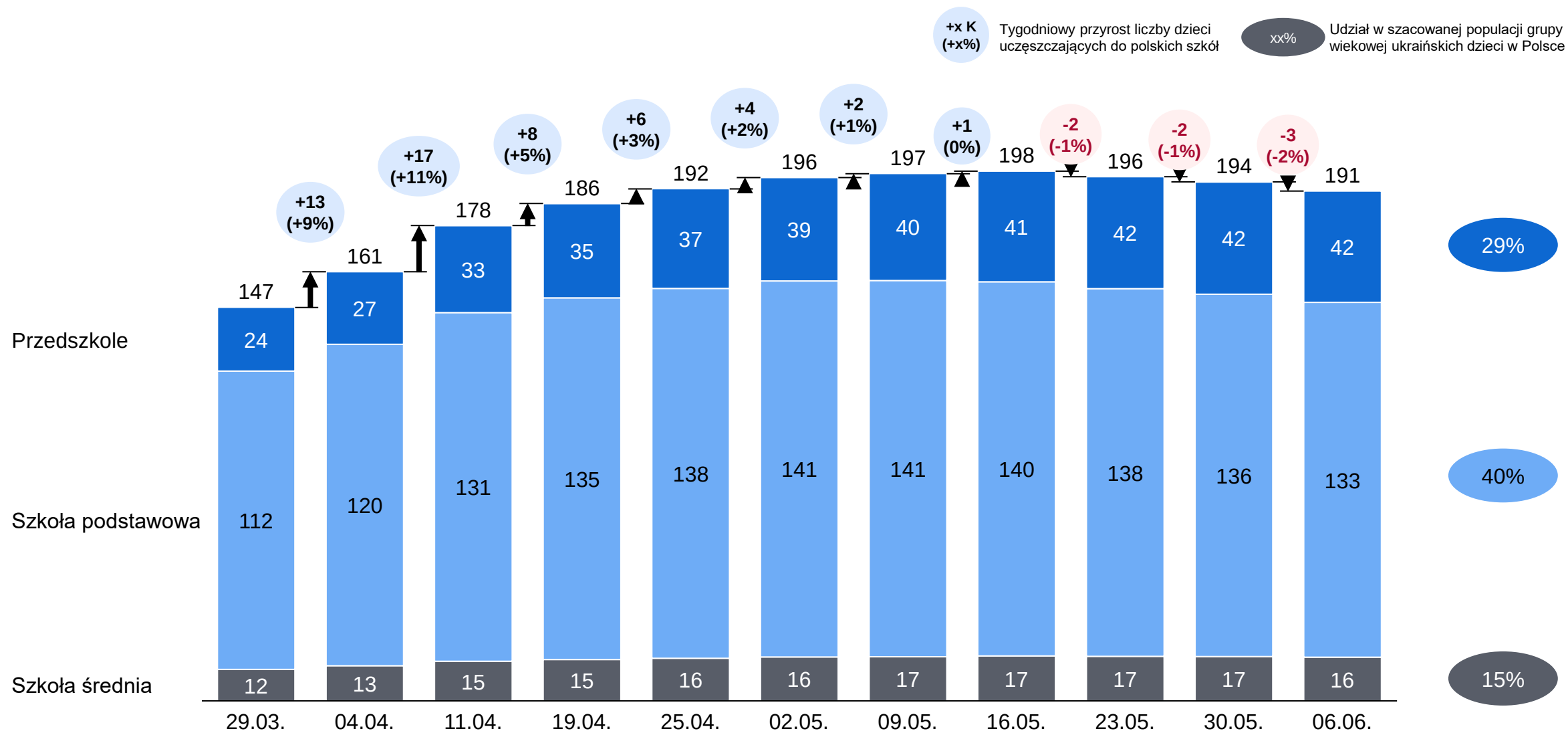
- Przyrost liczby dzieci w Polsce - obecnie
- Przyrost liczby dzieci w Polsce - po zakończeniu wojny

~500K

Szacowana liczba dzieci uchodźców od w wieku 3-17 lat

Po zakończeniu konfliktu lub w trakcie stabilizacji w Polsce może pozostać ~150 tys. dzieci uchodźczych

Prawie 200 tys. dzieci zapisało się do polskich szkół i przedszkoli, lecz liczba zapisanych dzieci spada od połowy maja

Zapewnienie edukacji na miejscu ma kluczowe znaczenie dla umożliwienia opiekunom podjęcia zatrudnienia, szczególnie w okresie do końca wojny

Potencjalne rozwiązania, które mogą odpowiedzieć na potrzeby ukraińskich uchodźców w Polsce

	Ukraiński program nauczania zapewniony całkowicie zdalnie Aktualna praktyka ukraińskiego Ministerstwa Edukacji	Polski program nauczania po polsku w szkołach Aktualna praktyka polskiego Ministerstwa Edukacji	Ukraiński program nauczania w szkołach / na miejscu Inicjatywy prywatne w Polsce (np. SzkoUA)
	Standardowe rozwiązanie, lecz uniemożliwiające opiekunom pójście do pracy	Najlepsze rozwiązanie dla tych, którzy planują pozostać w Polsce na stałe	Rozwiązanie tymczasowe Najlepsze rozwiązanie dla tych, którzy planują powrót do Ukrainy
Perspektywa uchodźców	Zapewnienie opieki w ciągu dnia	✗	✓
	Ciągłość ukraińskiego programu nauczania & możliwość kontynuacji po powrocie do Ukrainy	✓	✗
	Integracja ze społeczeństwem i grupą rówieśników	✗	✓ ²
Perspektywa szkół	Nauczyciele	Ukraińscy nauczyciele	Polscy nauczyciele (+Ukraińscy asystenci ¹)
	Infrastruktura	W pełni online	Polskie szkoły / budynki użyteczności publicznej
	Finansowanie	Ukraińskie Ministerstwo Edukacji	Polskie Ministerstwo Edukacji (z potencjalnym wsparciem UE)
			Darczyńcy / międzynarodowe organizacje / firmy

1. Nauczyciele z Ukrainy znający język polski mogą być zatrudnieni w polskich szkołach jako asystent nauczyciela

2. Możliwość prowadzenia wspólnych zajęć, np. wychowanie fizyczne, nauka języków obcych

Nauka eksternistyczna dla uchodźców UA pomoże zrealizować wiele celów

Edukacja eksternistyczna - cel rozwiązania

Lista potencjalnych celów

Dzieci / studenci

- ✓ Zapewnienie ukraińskim dzieciom **ciągłości edukacji** w ramach ukraińskiego programu nauczania **do czasu ich powrotu do Ukrainy**
- ✓ Stworzenie bardziej stabilnego środowiska do nauki, mając na uwadze zapewnienie bezpieczeństwa emocjonalnego uchodźców w szkole²

Rodzice / opiekunowie

- ✓ Uwolnienie czasu dla ukraińskich rodziców i opiekunów, aby mogli pracować w Polsce

Nauczycieli

- ✓ Zapewnienie ukraińskim nauczycielom i innym Ukraińcom, którzy są wykwalifikowani do zostania nauczycielami lub pracownikami administracyjnymi, pracy **na miejscu** w szkołach zgodnie z ukraińskim systemem edukacyjnym
- ✓ Zapewnienie im miejsc pracy z **wynagrodzeniami dostosowanymi do kosztów życia w Polsce**

Ukraińska gospodarka

- ✓ Zakładając, że im dalej od Ukrainy, tym mniejsze prawdopodobieństwo powrotu uchodźców. Rozwiązanie pozwoli na zwiększenie **odsetka uchodźców przebywających w Polsce, powstrzymując migrację dalej na zachód** poprzez zapewnienie im jednego z trzech kluczowych elementów¹. Gdy sytuacja w Ukrainie się ustabilizuje, zakończenie ukraińskiej edukacji eksternistycznej w Polsce będzie sprzyjać powrotowi uchodźców do Ukrainy

1. Zakwaterowanie, praca, edukacja dla dzieci

2. Dotyczy zarówno dzieci, jak i zatrudnionych dorosłych

Proponowane zasady przewodnie w celu zaspokojenia potrzeb wszystkich zainteresowanych stron inicjatywy

Edukacja eksternistyczna - zasady podstawowe

Lista zasad podstawowych

Dzieci / studenci

- ✓ Studenci otrzymają **fizyczne miejsce do nauki zgodnie z ukraińskim programem nauczania** jako bezpłatną usługę zapewnioną przez osobę prawną zarejestrowaną w Polsce (np. przez organizację pozarządową)
- ✓ Potrzeba nawiązania współpracy między podmiotem w Polsce a **szkołami w Ukrainie** w celu zapewnienia edukacji zgodnej z ukraińskim programem nauczania¹

Nauczyciele

- ✓ Potencjalne zatrudnienie ukraińskich nauczycieli w Polsce będzie traktowane jako dodatkowe działanie, **stąd polski podmiot powinien zapewnić nauczycielom wynagrodzenia**

Ukraińska gospodarka

- ✓ Program powinien być **finansowany przez darczyńców**; w związku z tym nie jest wymagany dodatkowy budżet ze strony ukraińskich i polskich ministerstw edukacji
- ✓ Ukraińskie szkoły w Polsce **jako rozwiązanie tymczasowe** (trwające w czasie wojny, gdy możliwość edukacji na miejscu w Ukrainie jest ograniczona); jednak minimalny okres działania powinien wynosić jeden semestr

! Na kolejnych stronach wszelkie odniesienia do *szkół tymczasowych, edukacji eksternistycznej, inicjatywy* - odnoszą się do formy kształcenia, która może być prowadzona na miejscu w Polsce, ale nie jest samodzielną szkołą pod względem prawnym.

Uczniowie uczęszczający do takich szkół powinni być również zapisani do szkoły w Ukrainie, która zapewni świadectwa szkolne, potwierdzające otrzymaną edukację.

Więcej szczegółów na kolejnych stronach

1. Rozwiązanie jest poparte niedawnym dekretem ukraińskiego Ministerstwa Edukacji nr 274 [z dnia 28 marca 2022 r.](#) - Uwaga: przepisy mogą się zmieniać i należy obserwować rozwój sytuacji

Koncepcja podejścia obejmuje kluczowe kwestie strategiczne

Obszar strategiczny	Poruszane zagadnienia
1 Struktura organizacyjna	Instytucje potrzebne do przygotowania w Polsce edukacji eksternistycznej dla ukraińskich dzieci
2 Obowiązki zaangażowanych stron	Podstawowe obowiązki / zadania / role zaangażowanych instytucji
3 Wymogi formalne dotyczące zapewnienia edukacji eksternistycznej	Wymogi formalne, rejestracja działalności, formalne uznanie postępów w nauce / ważność prawna otrzymanej edukacji
4 Finansowanie	Źródła finansowania, szacowanie budżetu, główne kategorie kosztowe
5 Nauczyciele i pracownicy niepedagogiczni	Przeprowadzanie rekrutacji, zatrudnienie (umowy, wypłaty, pracodawca), lista pracowników
6 Procedury	Zapisy dzieci do szkoły, kryteria wyboru, wielkość szkoły, program nauczania
7 Infrastruktura	Możliwe opcje dostępne na rynku, standardy/normy dla budynków szkolnych, potrzebne pomieszczenia
8 Sprzęt i materiały	Potrzebne materiały i wyposażenie, wyzwania zw. z ich zapewnieniem
9 Inne	Strona internetowa, legitymacje, transport, pozyskiwanie funduszy, integracja z polskimi dziećmi i inne

1. SzkoUA rozpoczęła działalność w ciągu 3 tygodni od powstania koncepcji inicjatywy
2. Korzystając z prawie w pełni wyposażonego budynku instytucji szkolnictwa wyższego

Podejście przedstawione na kolejnych stronach opiera się na doświadczeniach *Warszawskiej Szkoły Ukraińskiej: SzkoUA*, projektu zainicjowanego i zrealizowanego przez KIK (Klub Inteligencji Katolickiej w Warszawie) i Fundację Nasz Wybór, we współpracy ze Stowarzyszeniem Przymierze Rodzin i Polską Fundacją Szkolną, a także na podstawie publicznie dostępnych informacji.

UWAGA: Niniejszy materiał powinien służyć jako kierunkowy przewodnik / zbiór wskazówek, a nie szczegółowa instrukcja, jak skutecznie zapewnić edukację eksternistyczną

Podejście SzkoUA służy jako studium przypadku, świadczące o możliwości założenia szkoły w ograniczonym czasie¹ i przy ograniczonych inwestycjach².

Koncepcja podejścia obejmuje kluczowe kwestie strategiczne

Na podstawie doświadczeń SzkoUA

Obszar strategiczny	Kluczowe pytania	Przykładowe podejście
1 Struktura organizacyjna	Jakie instytucje są potrzebne do przygotowania w Polsce edukacji eksternistycznej dla ukraińskich dzieci?	• Organizacja pozarządowa lub inna organizacja w Polsce – prawnie odpowiedzialna za projekt • NGO lub inna organizacja w Polsce – odpowiedzialna za codzinne działania / procesy • Władze lokalne / instytucja zarządzająca zespołem szkół w Ukrainie (gmina / gromada) • Sponsor / Darczyńca • Eksperti od polskich i ukraińskich systemów oświaty, najlepiej obecni/byli dyrektorzy szkół
2 Obowiązki zaangażowanych stron	Jakie są podstawowe obowiązki organizacji pozarządowej reprezentującej i zarządzającej inicjatywą w Polsce?	• Odpowiedzialność prawna (prowadzenie szkoły tymczasowej) oraz reprezentacja w relacjach z wewnętrznymi i zewnętrznymi partnerami, w tym odpowiedzialność za podpisywanie wszelkich kontraktów • Odpowiedzialność za zapewnienie ciągłości finansowania (umowa z instytucją finansującą szkołę), zarządzanie budżetem i raportowanie (finansowe i merytoryczne) do darczyńców • Odpowiedzialność wobec szkół /podmiotu reprezentującego szkoły w Ukrainie za zapewnienie edukacji dzieciom, zapisanym do edukacji eksternistycznej za pośrednictwem tych szkół, i wszelkich warunków do zaliczenia poszczególnych etapów edukacji zgodnie z ukraińskim programem nauczania • Odpowiedzialność za zapewnienie odpowiedniej jakości nauki, bezpieczeństwa i odpowiednich warunków otoczenia dla dzieci do nauki i dla nauczycieli do pracy (w tym personelu dydaktycznego i pomocniczego, infrastruktury, sprzętu, materiałów do nauki i innych, a także opcjonalnie: posiłków i transportu) • Odpowiedzialność za zapewnienie bezpieczeństwa emocjonalnego uchodźców w szkole, w tym zatrudnionemu personelowi (stabilne środowisko, wsparcie psychologiczne, bezpieczeństwo w szkole – monitoring i ochrona) • Działanie jako pracodawca dla nauczycieli, pracowników administracji i obsługi; wypłacanie wynagrodzeń pracownikom • Gwarant edukacji dla uczniów: podpisywanie umów z rodzicami / opiekunami i zapewnienie rejestracji tych uczniów we współpracujących szkołach publicznych w Ukrainie • Inne obowiązki związane z prowadzeniem szkoły - długoterminowe oraz codzienne zarządzanie i reagowanie na potrzeby zaangażowanych stron Obowiązki te mogą być podzielone między dwie ściśle współpracujące instytucje, z wyraźnym podziałem zobowiązań, przy czym jedna z nich powinna być nadrzędna, ponosząc pełną odpowiedzialność wobec partnerów

Koncepcja podejścia obejmuje kluczowe kwestie strategiczne

Na podstawie doświadczeń SzkoUA

Obszar strategiczny	Kluczowe pytania	Przykładowe podejście
2 Obowiązki zaangażowanych stron	Jakie są podstawowe obowiązki instytucji sponsorującej?	• Zapewnienie środków finansowych niezbędnych do prowadzenia szkół • Zapewnienie jasności co do poziomu finansowania i harmonogramu transferu poszczególnych transz • Zapewnienie jasności co do przedmiotu finansowania (co może, a co nie może być finansowane z dotacji)
	Jakie są podstawowe obowiązki instytucji zarządzającej zespołem szkół w Ukrainie (gminy / gromady)?	• Potwierdzenie, ile dzieci może zostać zapisanych do ich szkół (i do których klas) • Gwarancja zapisów dzieci, które zwrócą się do organizacji pozarządowej w Polsce w celu zapisania się do szkoły • Uprozczone procesy zapisu / wypisu ze szkoły i wsparcie w usprawnieniu rejestracji
	Jakie są podstawowe obowiązki szkół w Ukrainie?	• Zgoda na edukację eksternistyczną dla grupy dzieci • Walidacja kształcenia (uczniowie oficjalnie wchodzący w skład takich szkół) • Uznawanie postępów w kształceniu uczniów i wydawanie świadectw szkolnych
	Jakie są podstawowe obowiązki ekspertów ds. polskiego i ukraińskiego systemu edukacji (np. dyrektorów szkół)?	• Wsparcie w przygotowaniu statutu i regulaminu szkoły • Wsparcie w przygotowaniu planu lekcji, planu realizacji programu nauczania, innych kluczowych dokumentów • Zapewnienie kontaktów z innymi dyrektorami, ekspertami / osobami decyzyjnymi w sferze edukacji • Doradztwo ogólne – w zakresie procesów, rekrutacji nauczycieli, naborze uczniów, programu nauczania, koordynacji działań szkoły W przypadku SzkoUA, organizatorzy nawiązali współpracę z edukacyjnym NGO, który ułatwił kontakt ze stroną ukraińską oraz służył wsparciem merytorycznym.

Koncepcja podejścia obejmuje kluczowe kwestie strategiczne

Na podstawie doświadczeń SzkoUA

Obszar strategiczny	Kluczowe pytania	Przykładowe podejście
3 Wymogi formalne dotyczące zapewnienia edukacji eksternistycznej	Jakie formalności są potrzebne od ukraińskiego Ministerstwa Edukacji?	Obecnie, żadne. Ministerstwo wydało dekret zobowiązujący władze lokalne w Ukrainie do uproszczenia procesu rekrutacji do każdej ukraińskiej szkoły publicznej za pomocą pisemnego wniosku (w tym elektronicznego), niezależnie od tego, czy uczniowie znajdują się obecnie w Ukrainie, czy za granicą.
	Jakie formalności są potrzebne ze strony polskiego Ministerstwa Edukacji?	Obecnie, żadne. Kształcenie prowadzone w formie eksternistycznej we współpracy z już istniejącymi szkołami ukraińskimi nie jest częścią polskiego systemu oświaty i nie wchodzi w zakres odpowiedzialności polskiego Ministerstwa Edukacji Narodowej. Tym samym, nie podlegają takie inicjatywy pod kuratoria oświaty w Polsce.
	W jaki sposób inicjatywa powinna być zarejestrowana w Polsce?	Organizacja, która działa jako osoba prawna w Polsce odpowiedzialna za organizację i prowadzenie takiej szkoły, powinna mieć w swoim oficjalnym statucie zapis o działalności edukacyjnej aby być uprawniona do prowadzenia takiego projektu.
	Jak zapewnić ważność edukacji dla dzieci (formalne uznanie postępów)?	- Wiodąca instytucja w Polsce powinna współpracować ze szkołami w Ukrainie. Ze względu na potencjalne ograniczenia liczby dzieci w szkole, współpraca może mieć miejsce z władzami lokalnymi w Ukrainie, które zarządzają kilkoma szkołami. - Gdy rodzice/opiekunowie prawni skontaktują się z polskim podmiotem w celu zapisania dziecka do tymczasowej szkoły w Polsce, powinni oni podpisać umowę z podmiotem w Polsce. - Polski podmiot zgłasza zapisy dzieci do instytucji w Ukrainie (bezpośrednio do szkoły lub do władz lokalnych, w oparciu o uproszczoną procedurę) w ramach limitów liczby uczniów, udostępnia informacje profilujące wymagane do formalnego przyjęcia dziecka do szkoły. Podmiot powinien przekazać rodzicom oficjalną decyzję szkoły w Ukrainie o przyjęciu ucznia.
4 Finansowanie	Jakie mogą być źródła finansowania?	- Firmy i duże korporacje / organizacje międzynarodowe / fundusze / fundacje / inne organizacje pozarządowe Zweryfikowane, transparentne, rzetelne i wypłacalne organizacje lub źródła finansowania
	Jak oszacować całkowitą wysokość budżetu?	Poziom wymaganego finansowania zależy od wielu czynników , a do najważniejszych z nich należą: - Wielkość szkoły (liczba dzieci, liczba klas) - Poziom darowizn niefinansowych (zwykle materialnych) - System wynagrodzeń - Jakość usług edukacyjnych - Lokalizacja

Koncepcja podejścia obejmuje kluczowe kwestie strategiczne

Na podstawie doświadczeń SzkoUA

Obszar

strategiczny

Kluczowe pytania

Przykładowe podejście

4 Finansowanie

Jakie są kluczowe kategorie kosztów operacyjnych?

- Wynagrodzenia dla nauczycieli i pracowników niepedagogicznych
- Wynajem budynków / powierzchni
- Wyżywienie
- Transport szkolny
- Rachunki za media
- Ubezpieczenie (dla szkoły, dla pracowników, dla uczniów)
- Regularne zakupy materiałów (edukacyjnych /artystycznych; służących do utrzymania szkoły)
- Inne (w tym koszty administracyjne zaangażowanych podmiotów)

Jakie są kluczowe kategorie potrzebnych inwestycji?

Zależą one głównie od stanu infrastruktury i dostępności sprzętu do rozpoczęcia działalności jako szkoła.

Przykładowe kategorie:

- Dostosowanie przestrzeni do funkcjonowania jako szkoła (np. przekształcenie otwartej przestrzeni biurowej w sale lekcyjne)
- Remonty i naprawy
- Dostosowania w celu spełnienia wymagań / norm bezpieczeństwa (BHP)
- Monitoring
- Wyposażenie sal lekcyjnych (biurka i krzesła dostosowane do wzrostu uczniów, tablice, projektor, ...)
- Laptopy / inne urządzenia (do sali informatycznej, dla nauczycieli i administracji)
- Materiały edukacyjne (podręczniki, mapy, globusy, sprzęt sportowy, książki biblioteczne, ...)

Ile kosztuje prowadzenie pełnowymiarowej szkoły (klasy 1-11)?

To zależy:

- Początkową inwestycję można by zminimalizować poprzez znalezienie gotowego do użytku budynku szkolnego – wymagane byłyby jedynie drobne korekty, co pozwoliłoby zaoszczędzić środki finansowe i czas (ważne przy planowaniu tylko tymczasowej szkoły).
- Zarówno koszty kapitałowe, jak i operacyjne można zminimalizować, znajdując darczyńców materialnych (np. dostarczających posiłki lub materiały edukacyjne za darmo lub ze zniżką).
- Nie wszystkie z wyżej wymienionych kategorii mogą być potrzebne w nowo utworzonej szkole tymczasowej (np. transport, jeśli szkoła znajduje się w dobrze skomunikowanym mieście, ale dzieci dojeżdżają ze zbyt wielu kierunków na duże odległości).

Przykładowy podział kosztów znajduje się w załączniku.

Koncepcja podejścia obejmuje kluczowe kwestie strategiczne

Na podstawie doświadczeń SzkoUA

Obszar

strategiczny

Kluczowe pytania

Przykładowe podejście

5

Nauczyciele i pracownicy niepedagogiczni

Kto powinien być zatrudniony (na podstawie doświadczeń SzkoUA z ok. 250 uczniami)?

- 3 dyrektorów i wicedyrektorów
- 22 nauczycieli ukraińskiego programu nauczania
- 2 nauczycieli języka polskiego¹
- 2 nauczycieli / opiekunów w świetlicy szkolnej
- 1 asystent nauczyciela do pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami
- 2 sekretarki
- 2 psychologów (minimum)
- 1 woźny / osoba techniczna
- 1 zaopatrzeniowiec
- 1 garderobiana / osoba sprzątająca / wydająca klucze / zarządzająca dystrubucją posiłków z katering
- Usługi sprzątające²
- Usługi ochroniarskie³

Jak zorganizować rekrutację?

- Dedykowanie zespołu skoncentrowanego na procesach rekrutacyjnych (rekrutacja i przygotowanie umów)
- Wstępna aplikacja poprzez ankietę dystrybuowaną za pośrednictwem mediów społecznościowych (np. grupy na Facebooku dla Ukraińców w Polsce / w konkretnym mieście)
- Przegląd wstępnych aplikacji w oparciu o wymagania programu
- Prośba o dodatkowe informacje skierowana do wybranych kandydatów
- Rozmowy rekrutacyjne (online)
- Podpisanie umowy

Jak oszacować liczbę nauczycieli do zatrudnienia?

Na podstawie programu nauczania poprzez obliczenie liczby godzin zajęć wymaganych dla każdej klasy i dla każdego przedmiotu. Przydatne w tym zadaniu będzie doświadczenie dyrektorów szkoły / grona pedagogicznego.

Kto powinien zatrudnić personel?

Instytucja, która odpowiada za prowadzenie szkoły w Polsce i zarządzanie budżetem.
Pracownicy powinni posiadać polskie umowy (umowa zlecenie lub umowa o pracę) i płacić podatki w Polsce.

1. Nauczyciele języka polskiego jako obcego (brak wymagań mówienia po ukraińsku)

2. Mogą być już wliczone w wynajem, nie pozostawiając potrzeby zatrudniania osoby lub korzystania z zewnętrznych usługodawców

3. W zależności od bezpieczeństwa otoczenia (ochrona przy wejściu, uniemożliwienie interakcji obcych z uczniami)

Koncepcja podejścia obejmuje kluczowe kwestie strategiczne

Na podstawie doświadczeń SzkoUA

Obszar strategiczny

Obszar strategiczny	Kluczowe pytania	Przykładowe podejście
5 Nauczyciele i pracownicy niepedagogiczni	Jaka powinna być wysokość wynagrodzenia?	- Na podstawie doświadczeń SzkoUA wynagrodzenia netto powinny być dostosowane do kosztów utrzymania w Polsce, a także w konkretnym w mieście, w którym zlokalizowana jest szkoła. - Proporcja wynagrodzeń (dyrektorzy, nauczyciele, administracja, eksperci i obsługa) powinna odzwierciedlać stosunek tych wynagrodzeń w szkołach w Ukrainie lub w Polsce oraz poziom odpowiedzialności za "projekt".
	Ile spośród zatrudnionych osób powinno mówić po polsku i ukraińsku?	- Dla zapewnienia sprawnego funkcjonowania szkoły zaleca się posiadanie co najmniej 2-3 osób mówiących zarówno po polsku, jak i ukraińsku: 1 sekretarza/sekretarkę, 1 dyrektora/dyrektorkę. - Decyzja w tej sprawie powinna być podejmowana na podstawie umiejętności językowych personelu: alternatywnie można wspomagać się znajomością języka angielskiego lub rosyjskiego.
6 Procedury	Jak zorganizować proces zapisu dzieci do szkoły?	*Jak wspomniano wcześniej, ponieważ szkoły tymczasowe w Polsce technicznie mogą działać jako projekt mający na celu zapewnienie edukacji eksternistycznej, właściwą szkołą zapisującą dzieci jest ta w Ukrainie. Etapy rekrutacji uczniów: - Rodzic / opiekun prawny wypełnia ankietę ze wstępnym wnioskiem o przyjęcie do szkoły. - Wybrani kandydaci (w oparciu o kryteria wyboru (zob. następne pytanie) i limity dla poszczególnych grup wiekowych) proszeni są o podanie dalszych informacji. - Rodzice/opiekunowie prawni wstępnie przyjętych uczniów powinni podpisać umowę (z organizacją w Polsce). - Podmiot prowadzący szkołę tymczasową przekazuje wnioski do szkół w Ukrainie. - Szkoły w Ukrainie wysyłają potwierdzenie przyjęcia uczniów do szkoły.
	Jakie kryteria wyboru należy wziąć pod uwagę?	- Kryteria wyboru powinny być zgodne z przepisami dla publicznych szkół ukraińskich, a także z zasadami specyficznymi dla szkoły w Ukrainie, która formalnie przyjmie tych uczniów. - Proponowane kryterium wyboru obejmowałoby rejonizację (aby zminimalizować czas dojazdu do szkoły dla dzieci), a także nadanie priorytetu dzieciom, które nie mają możliwości kontynuowania nauki zdalnej z Ukrainy (np. z powodu braku sprzętu) lub które w inny sposób borykają się z wyzwaniami w dostępie do edukacji. - Drugi priorytet powinny mieć dzieci, które już uczęszczają do szkół w Polsce.

Koncepcja podejścia obejmuje kluczowe kwestie strategiczne

Na podstawie doświadczeń SzkoUA

Obszar strategiczny	Kluczowe pytania	Przykładowe podejście
6 Procedury	Gdzie należy ogłosić nabór do szkoły?	• Strona internetowa szkoły tymczasowej • Strony internetowe zaangażowanych instytucji • Grupy w mediach społecznościowych dla Ukraińców w danym mieście • Strona internetowa lokalnych władz
	Ilu uczniów powinno zostać przyjętych w ramach jednego rocznika?	• Liczba przyjętych uczniów z danego rocznika powinna być określona na podstawie ukraińskich i polskich przepisów, wielkości sal lekcyjnych i ograniczeń budżetowych. • SzkoUA zapewnia 11 klas – 1 klasę na rocznik.
	Jakie przedmioty powinny być nauczane w szkole?	• Przedmioty nauczane w szkole powinny być zgodne z ukraińskim programem nauczania. • Zakres ewentualnych odchyleń od norm programu jest określony odpowiednimi regulacjami. • Zalecane są zajęcia dodatkowe, takie jak: język polski, historia i kultura polska.
7 Infrastruktura	Jakie budynki mogłyby być wykorzystywane na potrzeby funkcjonowania szkoły?	• Istniejące już budynki szkolne¹ – Niewykorzystywane z powodu przejścia na edukację zdalną lub zamknięcie szkoły – Niepełne wykorzystanie ze względu na zmiany systemowe (np. budynki gimnazjum) lub sytuację demograficzną, z możliwością prowadzenia szkoły tymczasowej równolegle, w dedykowanej części budynku lub w formie zajęć popołudniowych • Dostępne powierzchnie biurowe – Starsze przestrzenie biurowe częściej dzielono na pomieszczenia, natomiast nowe przestrzenie biurowe to zazwyczaj pomieszczenie typu open space. – Nowe przestrzenie biurowe mogą wymagać inwestycji w celu dostosowania do standardów szkolnych i przekształcenie otwartej przestrzeni w sale lekcyjne. • Dostępne budynki instytucji publicznych • Dostępne kamienice i inne Zaletą korzystania z istniejących budynków szkolnych jest fakt, że (1) wymaga to niewielkich inwestycji; (2) zazwyczaj spełnia standardy infrastrukturalne i BHP; (3) jest już wyposażony w biurka, krzesła i inne.

1. W przypadku SzkoUA jest to prywatna uczelnia wyższa (Wyższa Szkoła Ekologii i Zarządzania)

Koncepcja podejścia obejmuje kluczowe kwestie strategiczne

Na podstawie doświadczeń SzkoUA

Obszar strategiczny	Kluczowe pytania	Przykładowe podejście
7 Infrastruktura	Do jakich standardów/norm powinien być przystosowany budynek?	Budynek powinien być dostosowany do funkcjonowania jako szkoła, jako bezpieczna przestrzeń dla dzieci , spełniający kryteria BHP i inne wymagania specyficzne dla działalności szkoły . Dodatkowy poziom bezpieczeństwa może być zapewniony poprzez monitoring /usługi ochroniarskie.
	Jakie przestrzenie / pokoje należy wyznaczyć?	Oprócz odpowiedniej liczby sal lekcyjnych, powinny zostać wydzielone: • Pokój nauczycielski • Sekretariat • Pokój dyrektora / sala konferencyjna • Sala do ćwiczeń / sportowa • Świetlica szkolna • Wystarczająca przestrzeń korytarza • Pomieszczenie magazynowe • Szatnia • Gabinet pielęgniarki / medyczny • Stołówka
8 Sprzęt i materiały	Jakiego rodzaju materiały i sprzęt są potrzebne?	Przykładowe kategorie wymaganych materiałów (lista nie jest wyczerpująca): • Laptopy (dla administracji, nauczycieli i zajęć informatycznych) • Projekторы do prezentacji materiałów cyfrowych • Tablice i inne materiały dydaktyczne (mapy, sprzęt sportowy, itp.) • Biurka i krzesła (dostosowane do wzrostu dzieci) • Materiały papiernicze (zarówno artystyczne, podstawowe: długopisy, zeszyty, ...) • Urządzenie wielofunkcyjne /drukarka laserowa, tonery i papier do drukowania • Środki czystości i artykuły higieniczne • Woda pitna / butelki wielokrotnego użytku • Inne Zaleca się podjąć próbę pozyskania części materiałów od darczyńców

Koncepcja podejścia obejmuje kluczowe kwestie strategiczne

Na podstawie doświadczeń SzkoUA

Obszar strategiczny	Kluczowe pytania	Przykładowe podejście
8 Sprzęt i materiały	Jakie mogą być wyzwania związane z pozyskaniem materiałów?	Zapewnienie ukraińskich podręczników jest trudne ze względu na niską ich dostępność. Sugeruje się wyszukanie wydawców ukraińskich podręczników i wypracowanie rozwiązania pozwalającego na zaspokojenie zapotrzebowania, na przykład: • Uzyskanie wersji online z licencją dla określonej liczby uczniów • Pozyskanie fizycznych książek z pisemną zgodą wydawcy na kserowanie książek w określonej ilości • Przygotowanie materiałów własnych przez nauczycieli lub wykorzystanie materiałów opracowanych przez nauczycieli w ukraińskich szkołach
9 Inne		• Działalność instytucji w Polsce zorientowana na wspieranie Ukrainy: Wiodący podmiot prawny w Polsce powinien być związany z Ukrainą lub mieć cele statutowe skoncentrowane na wspieraniu Ukraińców. Buduje to wstępne zaufanie do organizacji wśród partnerów, takich jak darczyńcy / sponsorzy, a także rodzice / opiekunowie dzieci. • Doświadczenie na stanowisku dyrektora: Powinien być zatrudniony co najmniej jeden dyrektor/-ka z doświadczeniem w takiej roli w ramach systemu ukraińskiego. • Strona internetowa: Strona internetowa szkoły powinna być głównym źródłem informacji dla wszystkich zainteresowanych stron, a zatem powinna dostarczać informacji w 3 językach - ukraińskim, polskim, angielskim (przynajmniej w formie surowego tłumaczenia automatycznego). • Pozyskiwanie funduszy: Osoba z doświadczeniem w fundraisingu / wolontariusze powinni być zaangażowani co najmniej na etapie tworzenia inicjatywy, aby przyciągnąć głównych darczyńców/sponsora, a także mniejszych darczyńców ze wsparciem materialnym. • Legitymacja szkolna: Dzieci powinny otrzymać dokument będący formą legitymacji szkolnej (oświadczenie o statusie ucznia), nawet jeśli uznawanie takich dokumentów nie jest uregulowane. • Transport publiczny: Kwestia odpłatności za transport publiczny dla ukraińskich dzieci zapisanych do ukraińskich szkół nie jest uregulowana na poziomie krajowym. Po założeniu szkoły sugeruje się zaangażowanie władz miasta / przedsiębiorstwa transportu publicznego w celu uzyskania pozwolenia na bezpłatny transport lub zniżki na transport. • Integracja z polskimi dziećmi: Sugeruje się zapewnienie możliwości integracyjnych dla ukraińskich i polskich dzieci w ramach działań pozalekcyjnych (obozy letnie, wycieczki, wydarzenia sportowe, lekcje WF, itp.).

**Jeśli chcesz dowiedzieć się
więcej o tym, jak założyć
ukraińskie szkoły tymczasowe
w Polsce, skontaktuj się z:**

Warszawska Szkoła Ukraińska: SzkoUA

cancelaria@vshkolu.edu.pl

www.vshkolu.edu.pl

Główni partnerzy projektu:

Fundacja Nasz Wybór/Ukraiński Dom w Warszawie
– inicjator projektu SzkoUA i instytucja go prowadząca

Klub Inteligencji Katolickiej w Warszawie
– inicjator projektu SzkoUA, KIK koordynował powstanie szkoły oraz ma pieczę nad jej funkcjonowaniem na co dzień

Appendix

Dekret ukraińskiego Ministerstwa Edukacji poprawia dostęp uchodźców do ukraińskiej edukacji szkolnej

Dekret ukraińskiego Ministerstwa Edukacji nr 274 z dnia 28 marca 2022 r.

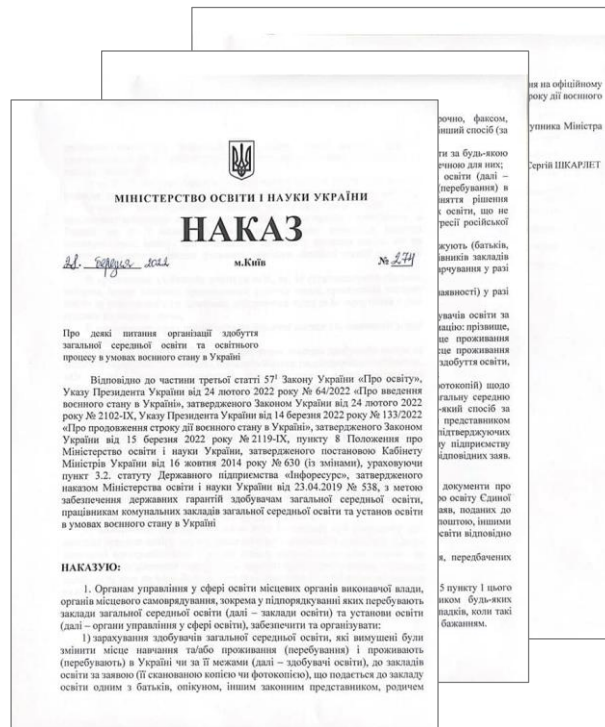
Obowiązki lokalnych władz oświatowych wynikające z nowego dekretu

Uczniowie

- Uczniowie mogą zapisać się do dowolnej ukraińskiej szkoły za pośrednictwem pisemnego wniosku, niezależnie od tego, czy uczniowie znajdują się obecnie w Ukrainie, czy za granicą
- Zapisy studentów są uproszczone, umożliwiając elektroniczne aplikacje i dowolną formę edukacji
- Uczniowie i ich rodzice otrzymują wsparcie w zakresie zakwaterowania i żywienia (na życzenie)

Nauczyciele

- Nauczyciele powinni otrzymywać wynagrodzenie niezależnie od tego, czy obecnie znajdują się na terytorium Ukrainy czy za granicą

Proces rekrutacji do różnych ukraińskich szkół jest uproszczony dla uchodźców

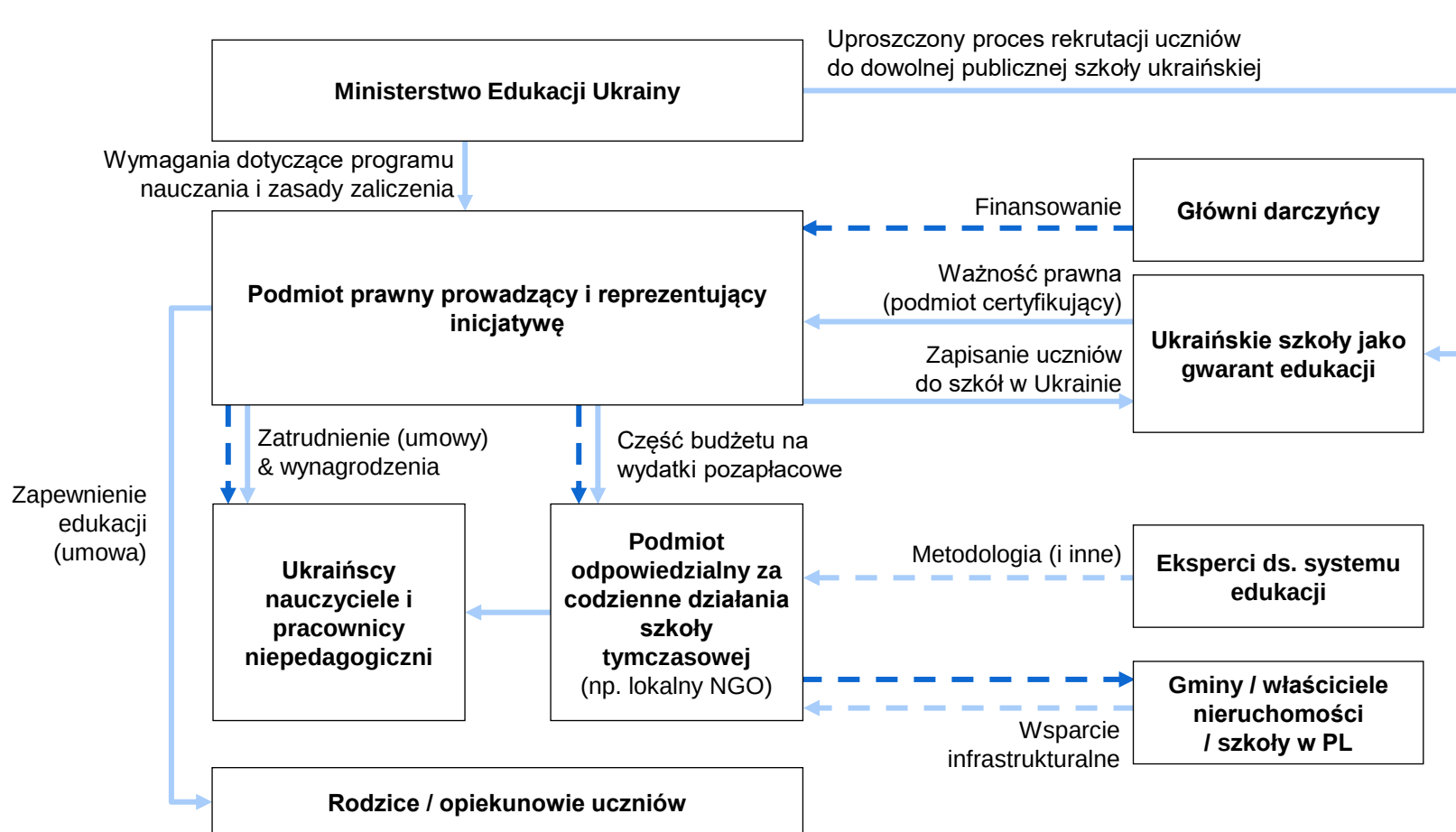
Uczniowie mogą uczestniczyć w dowolnej formie edukacji w ukraińskich szkołach

W rezultacie uczniowie mogą łatwo uzyskać dostęp do ukraińskiej edukacji zdalnie lub osobiście w przypadku, gdy ich pierwotne szkoły nie działają

Struktura organizacyjna wymaga zaangażowania organizacji pozarządowych, szkół w Ukrainie, darczyńców i innych

— — — — — Przepływy pieniężne — — — — — Wsparcie niefinansowe — — — — — Relacje organizacyjne

PRZYKŁADOWA STRUKTURA – MODEL UPROSZCZONY¹

Do określenia przez zespół operacjonalizacji inicjatywy podczas wdrażania

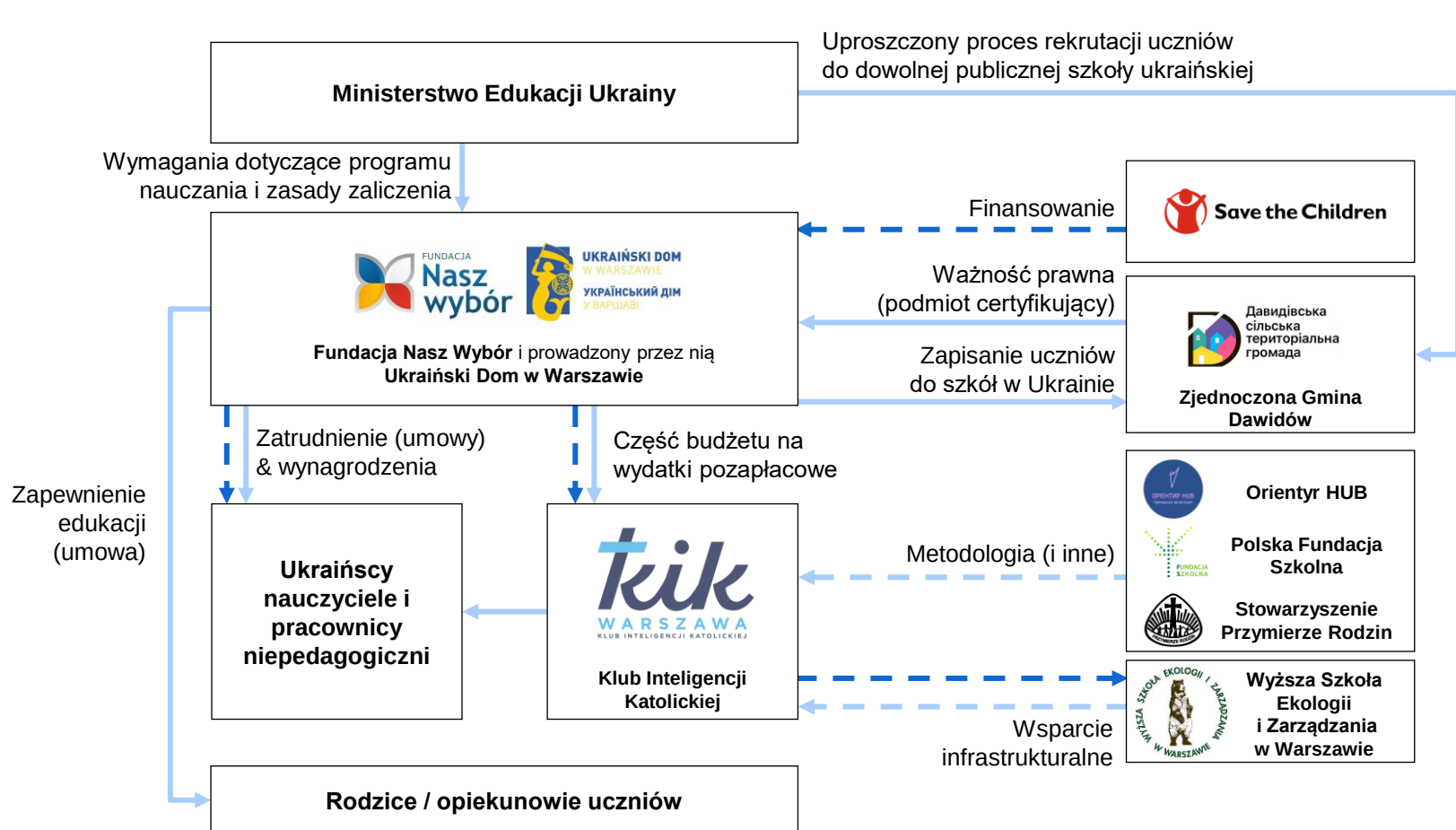
- Pozyskanie i wybór sponsorów /darczyńców
- Identyfikacja szkół działających jako gwarant ważności kształcenia w formie nauczania eksternistycznego
- Zapewnienie infrastruktury od gmin / innych szkół lub prywatnych właścicieli nieruchomości
- Opcjonalnie: Zapewnienie zaangażowania podmiotów wspierających dodatkowe procesy – eksperci lub organizacje (np. rekrutacja, zapewnienie materiałów edukacyjnych, itp.)

1. Przedstawiona struktura stanowi uproszczony model organizacyjny, i nie obejmuje dodatkowych usługodawców i jednostek/instytucji wspierających w codziennych, podstawowych zadaniach, takich jak dostawcy usług (np. Internet, catering, ...), darczyńcy, i inni.

Struktura organizacyjna wymaga zaangażowania organizacji pozarządowych, szkół w Ukrainie, darczyńców i innych

--- ▶ Przepływy pieniężne
 --- ▶ Wsparcie niefinansowe
 → Relacje organizacyjne

PRZYKŁADOWA STRUKTURA – MODEL UPROSZCZONY¹

Uproszczony model prezentujący relacje instytucji zaangażowanych w powstanie i prowadzenie projektu:

Warszawska Szkoła Ukraińska: SzkoUA

1. Przedstawiona struktura stanowi uproszczony model organizacyjny, i nie obejmuje dodatkowych usługodawców i jednostek/instytucji wspierających w codziennych, podstawowych zadaniach, takich jak dostawcy usług (np. Internet, catering, ...), darczyńcy, i inni.

Miesięczne wydatki na prowadzenie szkoły średniej wielkości mogą wynosić ok. 260-375 tys. PLN, co odpowiada 0,9-1,3 tys. PLN na ucznia

SZACUNKI KIERUNKOWE: PLANOWANY BUDŻET NALEŻY DOSTOSOWAĆ DO INDYWIDUALNYCH WARUNKÓW I SZCZEGÓŁOWEGO PLANU DZIAŁANIA | SZACUNKI OPIERAJĄ SIĘ NA DANYCH RYNKOWYCH

Kierunkowe szacunki oparte na kosztach edukacji w Polsce, PLN

MIESIĘCZNIE	SZACOWANIE ODGÓRNE
Całkowity miesięczny koszt edukacji w Polsce ⁴	3 357 mln
÷	
# dzieci w szkołach ⁵	3 735 tys.
=	
Średni miesięczny koszt na ucznia	~900 PLN
Średni miesięczny koszt utrzymania szkoły (bez wynajmu, transportu i innych)	~270 tys. PLN

Szacunek szczegółowy na podstawie kategorii kosztów prowadzenia szkoły, PLN

MIESIĘCZNIE	Na szkołę ¹	Na ucznia
Wynagrodzenia nauczycieli ²	~200 tys.	~670
Wynagrodzenia administracji	~20 tys.	~65
Wynagrodzenia obsługi	~15 tys.	~50
Wynajem budynków/powierzchni ³	~60 tys.	~200
Transport ³	~35 tys.	~120
Media i inne regularne wydatki ⁶	~25 tys.	~80
Inne ⁷	~20 tys.	~65
Razem (przeciętnie)	~375 tys.	1 250
Razem (bez wynajmu, transportu i innych)	~260 tys.	870

1. Zakładając średnią wielkość szkoły na poziomie 300 dzieci
2. W przeliczeniu na pełne etaty
3. Nie ujęte w kosztach prowadzenia szkół w Polsce w estymacji po lewej stronie
4. Całkowity roczny koszt edukacji szkół podstawowych i średnich w Polsce, z wyłączeniem transportu i wynajmu budynków | Źródło: GUS
5. Tylko szkoły podstawowe i średnie; źródło: GUS 2020
6. W tym wszystkie media (woda, kanalizacja, wywóz śmieci, energia elektryczna, ogrzewanie), Internet, podstawowe materiały dydaktyczne i wydatki medyczne
7. Nieoczekiwane koszty operacyjne

Roczne wydatki na prowadzenie szkoły średniej wielkości mogą wynosić ok. 3,1-4,5 mln PLN, co odpowiada 10,3-15,0 tys. PLN na ucznia

SZACUNKI KIERUNKOWE: PLANOWANY BUDŻET NALEŻY DOSTOSOWAĆ DO INDYWIDUALNYCH WARUNKÓW I SZCZEGÓŁOWEGO PLANU DZIAŁANIA | SZACUNKI OPIERAJĄ SIĘ NA DANYCH RYNKOWYCH

Kierunkowe szacunki oparte na kosztach edukacji w Polsce, PLN

ROZDZIAŁ	SZACOWANIE ODGÓRNE
Całkowity roczny koszt edukacji w Polsce ⁴	40 282 mln
÷	
# dzieci w szkołach ⁵	3 735 tys.
=	
Średni roczny koszt na ucznia	~11 000 PLN
Średni roczny koszt utrzymania szkoły (bez wynajmu, transportu i innych)	~3 300 tys. PLN

Szacunek szczegółowy na podstawie kategorii kosztów prowadzenia szkoły, PLN

ROZDZIAŁ	Na szkołę ¹	Na ucznia
Wynagrodzenia nauczycieli ²	~2 400 tys.	~8 000
Wynagrodzenia administracji	~240 tys.	~800
Wynagrodzenia obsługi	~180 tys.	~600
Wynajem budynków/powierzchni ³	~720 tys.	~2 400
Transport ³	~420 tys.	~1 400
Media i inne regularne wydatki ⁶	~300 tys.	~1 000
Inne ⁷	~240 tys.	~800
Razem (przeciętnie)	~4 500 tys.	~15 000
Razem (bez wynajmu, transportu i innych)	~3 100 tys.	~10 300

1. Zakładając średnią wielkość szkoły na poziomie 300 dzieci
2. W przeliczeniu na pełne etaty
3. Nie ujęte w kosztach prowadzenia szkół w Polsce w estymacji po lewej stronie
4. Całkowity roczny koszt edukacji szkół podstawowych i średnich w Polsce, z wyłączeniem transportu i wynajmu budynków | Źródło: GUS
5. Tylko szkoły podstawowe i średnie; źródło: GUS 2020
6. W tym wszystkie media (woda, kanalizacja, wywóz śmieci, energia elektryczna, ogrzewanie), Internet, podstawowe materiały dydaktyczne i wydatki medyczne
7. Nieoczekiwane koszty operacyjne